

Γιώργος Σεφέρης, *Με τον τρόπο του Γ.Σ.* (σελ. 169)

A. ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΑΝΑΓΝΩΣΗ

Αφού ακούσεις το τραγούδι του Γ. Ανδρέου «Στο μεταξύ η Ελλάδα ταξιδεύει...» (https://youtu.be/LF3hOgSMME0?si=gQy2sJVHwL_EK555), να απαντήσεις σύντομα στις παρακάτω ερωτήσεις:

α. Ποια προβλήματα της σύγχρονης Ελλάδας παρουσιάζονται μέσα από το τραγούδι;

β. Πώς αισθάνεται ο δημιουργός του τραγουδιού για την κατάσταση της χώρας του και ποιους θεωρεί υπεύθυνους γι' αυτήν την κατάσταση;

Στο μεταξύ η Ελλάδα ταξιδεύει - 1991

Στίχοι - μουσική: Γιώργος Ανδρέου¹

Στους εθνικούς σου δρόμους λάστιχα σκασμένα και ζώα σκοτωμένα.
Στου κράτους σου τους νόμους όνειρα κλεμμένα, χαρτιά σημαδεμένα.
Πολίτες δίχως πόλη, οπλίτες δίχως βόλι,
οι λίγοι ψυχωμένοι κι οι άλλοι ξοφλημένοι

Πού 'ναι το φως σου το κρυμμένο, αυτό που χρόνια περιμένω;
Εσύ που λες πως δεν πεθαίνεις μόνο για λίγο ξαποσταίνεις.
Άντε, κουνήσου και νυχτώνει κι έχουμε μείνει πάλι μόνοι.

Τα μαγικά σου βράδια σκουπίδια και ρημάδια, σκυλάδικα, σκοτάδια.
Της ψήφου τα στραβάδια, του γήπεδου κοπάδια σου κλέβουνε τα χάδια.
Αρχαία μεγαλεία, ερείπια, σχολεία,
τα αγάλματα σωπαίνουν κι οι ποιητές πεθαίνουν....

Πού 'ναι το φως σου το κρυμμένο, αυτό που χρόνια περιμένω;
Εσύ που λες πως δεν πεθαίνεις μόνο για λίγο ξαποσταίνεις.
Άντε, κουνήσου και νυχτώνει κι έχουμε μείνει πάλι μόνοι.
Και μη μου πεις ξανά ποιος φταίει κι έχουμε μείνει τελευταίοι.

¹ Ο Γιώργος Ανδρέου (Σέρρες, 17 Ιανουαρίου 1961) είναι Έλληνας συνθέτης, στιχουργός, μουσικός παραγωγός και συγγραφέας. Είναι δραστήριος και στο χώρο της μουσικής για το θέατρο και το σινεμά. Από τον Μάρτιο του 2022 διατελεί καλλιτεχνικός διευθυντής του ΔΗΠΕΘΕ Σερρών και από το 2023, σύμβουλος πολιτισμού της Περιφέρειας Θεσσαλίας.

<https://eclass03.sch.gr/courses/5012017116/>

 1η Δραστηριότητα για το σπίτι: Να παρακολουθήσεις το παρακάτω βίντεο για τη ζωή και το ποιητικό έργο του Γ. Σεφέρη (διάρκειας 17', <https://www.dailymotion.com/video/xl553q>), και στη συνέχεια να συμπληρώσεις το παρακάτω ερωτηματολόγιο:

1. Ποιο είναι το πραγματικό του όνομα;
2. Πού και πότε γεννήθηκε;
3. Τι σπούδασε στο Παρίσι;
4. Ποιο γεγονός του 1922 τον άγγιξε βαθύτατα και γιατί;
5. Ποιο ήταν το επάγγελμά του;
6. Το όνομα της πρώτης του ποιητικής συλλογής (1931):
7. Ποιο βραβείο πήρε το 1963;
8. Το όνομα της ποιητικής συλλογής του 1932:
9. Το όνομα της ποιητικής συλλογής του 1935:
10. Στα τέλη της δεκαετίας του 1930 ποια καθεστώτα κυριαρχούν σε Ευρώπη και Ελλάδα;
11. Πώς βρέθηκε στην Αίγυπτο το 1943;
12. Ποιοι μελοποίησαν ποιήματά του;
13. Ποια δήλωσή του διαβάστηκε στο BBC το 1969;
14. Τι χαρακτήρα πήρε η κηδεία του το 1971;
15. Σε ποια λογοτεχνική γενιά ανήκει;
16. Ποιες ήταν οι λογοτεχνικές επιρροές του;

🗑️ **2η Δραστηριότητα για το σπίτι.** Το ποίημα του Σεφέρη «Με τον τρόπο του Γ.Σ.» γράφτηκε στην περίοδο του Μεσοπολέμου. Αφού διαβάσεις τη [Διδακτική Ενότητα 43 από το βιβλίο της Ιστορίας](#), να απαντήσεις προφορικά στις εξής ερωτήσεις:

α) Ποια χρονική περίοδος ονομάζεται έτσι και γιατί;

β) Ποια είναι τα χαρακτηριστικά της;

B. ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΝΑΓΝΩΣΗ

1. Ποιες είναι οι **περιοχές της Ελλάδας** για τις οποίες ο ποιητής νιώθει **περηφάνεια** και ποιες είναι αυτές για τις οποίες νιώθει **θλίψη και απογοήτευση**; Να εντοπίσεις υπογραμμίζοντας τα αντίστοιχα χωρία στο ποίημα και να αιτιολογήσεις σύντομα την απάντησή σου.

2. Ποιοι στίχοι δείχνουν ότι υπάρχει κάτι που **φοβίζει και προβληματίζει τον ποιητή**; Πώς συνδέονται οι ενδεχόμενοι φόβοι του ποιητή με την κατάσταση που επικρατούσε στην Ελλάδα το **καλοκαίρι του 1936**;

3. Ο Σεφέρης, λόγω της διπλωματικής του ιδιότητας, υπήρξε πολίτης του τότε κόσμου. Ωστόσο, **τα ταξίδια του στην Ελλάδα** αποτελούν γι' αυτόν μια εμπειρία: ευχάριστη, επώδυνη, αδιάφορη, βασανιστική, δυσάρεστη, διασκεδαστική, αποκαρδιωτική (υπογράμμισε τους σωστούς όρους).

4. Ποια **διαφορετικά γλωσσικά στοιχεία** αναμειγνύει ο ποιητής στο ποίημα με βάση τις παρακάτω φράσεις; Για ποιον λόγο τις χρησιμοποιεί;

α. «εξ Ομονοίας», «εκ Συντάγματος»

β. «βρήκα το Γιάννη και με κέρασε παγωτό», «σώστριχα»

γ. «ορώμεν ανθούν πέλεγος Αιγαίον νεκρούς»

5. Να αντιστοιχίσεις τους βασικούς **αντιθετικούς άξονες** του ποιήματος:

1. ιστορικό παρελθόν	A. άνθρωποι
2. αυθεντικότητα	B. ακινησία-αδράνεια-απάθεια
3. φυσικά τοπία	Γ. τουριστικό παρόν
4. κίνηση-αναζήτηση	Δ. αλλοτρίωση

6. Τελικά ο Σεφέρης **αισιοδοξεί ή απαισιοδοξεί για το μέλλον της Ελλάδας**; Με ποια λέξη της ίδιας ετυμολογικής προέλευσης μπορεί να συσχετιστεί η τελευταία λέξη του ποιήματος (ΑΓΩΝΙΑ) μετατρέποντας την ανησυχία του ποιητή σε προτροπή;
7. Να αντιστοιχίσεις τις φράσεις του ποιήματος (στήλη Α) με τα προτεινόμενα **σχήματα λόγου** (στήλη Β) [σε κάποιες φράσεις μπορεί να ταιριάζουν περισσότερα σχήματα λόγου]:

A	B
1. Όπου και να ταξιδέψω η Ελλάδα με πληγώνει (στ. 1 και 44)	A. αντίθεση
2. η θάλασσα μ' ακολουθούσε	B. μεταφορά
3. ανεβαίνοντας σαν τον υδράργυρο θερμομέτρου	Γ. αναδίπλωση
4. πλάγιασα με τις πέτρες	Δ. παρομοίωση
5. λάλησε η Κασσάντρα	Ε. προσωποποίηση
6. η Ελλάδα ταξιδεύει ολοένα ταξιδεύει	ΣΤ. ακουστική εικόνα
7. τα καράβια σφυρίζουν μα δε κινείται κανένας αργάτης	Z. σχήμα κύκλου
8. ο καπετάνιος μένει μαρμαρωμένος	

8. Αφού διαβάσεις το παρακάτω **αυτοσχόλιο από το ημερολόγιο του Σεφέρη** και λαμβάνοντας υπόψη το πολιτικό καθεστώς της εποχής να εξηγήσεις ποιες υποψίες κίνησε στους αστυνομικούς το ποίημα και γιατί.

Κυριακή, 26 Οκτώβρη 1941

Γύριζε [ο Νίκος Γκάτσος], το χειμώνα του '36, σπίτι του από μια ταβέρνα. Ήμουν στην Κορυτσά και είχα στείλει στην Αθήνα, σε χειρόγραφο, το «Με τον τρόπο του Γ.Σ.». Κατά κακή του τύχη -μολονότι πολύ αθώς, είχε κάποτε ύφος φοβερά βλοσυρό- τον έπιασαν και τον πήγαν στο τμήμα. Τον έψαξαν. Στη τσέπη του το χειρόγραφο:

- Ρε, τι σου κάνει η Ελλάδα και σε πληγώνει; Κομμουνιστής, ε;
- Μα, κύριε αστυνόμε, δεν το 'γραψα εγώ αυτό, το 'γραψε ο κ. Σ. που είναι πρόξενος.

<https://eclass03.sch.gr/courses/5012017116/>

- Πρόξενος, ε; Τέτοιους προξένους έχουμε γι αυτό πάμε κατά διαβόλου. Ευτυχώς βρέθηκαν στις τσέπες του και κάτι άλλα της ίδιας τεχνοτροπίας που αφόπλισαν τους φρουρούς της ησυχίας μας:
- Σ' αφήνουμε, μωρέ, γιατί είσαι βλάκας, του είπαν όταν τα διάβασαν.

Μέρες Δ', σ. 146

Untitled Document (ekebi.gr)

Γ. Ας δημιουργήσουμε

- + Να γράψεις ένα σύντομο άρθρο 150 λέξεων με τίτλο «**Τι με πληγώνει στην Ελλάδα του 2021**». Στη συνέχεια να αναζητήσεις στο διαδίκτυο φωτογραφίες-εικόνες, ώστε να δημιουργήσετε ένα κολάζ (σε ψηφιακή μορφή) με το ίδιο θέμα. Εναλλακτικά μπορείς να κάνεις τις ίδιες δραστηριότητες (άρθρο + κολάζ) με τίτλο «**Τι με κάνει περήφανο στην Ελλάδα του 2021**». Για τη δημιουργία του κολάζ μπορείς να χρησιμοποιήσεις την παρακάτω εφαρμογή: Shape Collage - Automatic Photo Collage Maker. [Η εργασία μπορεί να γίνει και σε συνεργασία με έναν/μία συμμαθητή/τρια σου]
- + Στον **συμφραστικό πίνακα λέξεων** (ανεμόσκαλα) στο ποιητικό έργο του Γ. Σεφέρη να πληκτρολογήσεις τις λέξεις «καράβι» και «ταξιδεύω» και να παρατηρήσεις πόσο συχνά χρησιμοποιούνται αυτές οι λέξεις στην ποίηση του Γ. Σεφέρη και σε ποια συμφραζόμενα. (<https://www.greek-language.gr/greekLang/literature/tools/concordance/seferis/index.html>)
- + Αφού ακούσεις το παρακάτω τραγούδι «Αχ Ελλάδα σ' αγαπώ» που ερμηνεύει ο τραγουδιστής Νίκος Παπάζογλου (<https://www.youtube.com/watch?v=PQxpBseJINY>) σε στίχους Μανώλη Ρασούλη και μουσική Βάσως Αλαγιάννη, να γράψεις ένα σύντομο κείμενο 100 λέξεων για τα συναισθήματα που σου προκάλεσε το συγκεκριμένο τραγούδι αιτιολογώντας τις αναφορές σου. Σε ποιον βαθμό διαφοροποιούνται από τα αντίστοιχα συναισθήματα που σου προκάλεσε το ποίημα του Γ. Σεφέρη.

Αχ Ελλάδα σ' αγαπώ

Χαρά στον Έλληνα που
ελληνοξεχνά
και στο Σικάγο μέσα ζει στη
λευτεριά
εκείνος που δεν ξέρει και δεν αγαπά
σάμπως φταις κι εσύ καημένη
και στην Αθήνα μέσα ζει στη ξενιτιά

Αχ Ελλάδα σ' αγαπώ
και βαθιά σ' ευχαριστώ
γιατί μ' έμαθες και ξέρω
ν' ανασαίνω όπου βρεθώ
να πεθαίνω όπου πατώ
και να μη σε υποφέρω

Αχ Ελλάδα θα στο πω
πριν λαλήσεις πετεινό
δεκατρείς φορές μ' αρνιέσαι
μ' εκβιάζεις μου κολλάς
σαν το νόθο με πετάς
μα κι απάνω μου κρεμιέσαι

Η πιο γλυκιά πατρίδα
είναι η καρδιά
Οδυσσέα γύρνα κοντά μου
που τ' άγια χώματα της
πόνος και χαρά

Κάθε ένας είναι ένας
που σύνορο πονά
κι εγώ είμαι ένας κανένας
που σας σεργιανά

Αχ Ελλάδα σ' αγαπώ
και βαθιά σ' ευχαριστώ
γιατί μ' έμαθες και ξέρω
ν' ανασαίνω όπου βρεθώ
να πεθαίνω όπου πατώ
και να μη σε υποφέρω

Αχ Ελλάδα θα στο πω
πριν λαλήσεις πετεινό
δεκατρείς φορές μ' αρνιέσαι
μ' εκβιάζεις μου κολλάς
σαν το νόθο με πετάς
μα κι απάνω μου κρεμιέσαι

Δ. Ενδιαφέρουσες αναζητήσεις στο Διαδίκτυο

✚ Στο παρακάτω βίντεο (διάρκειας 5.55') η **Μελίνα Μερκούρη** απαγγέλλει το ποίημα στη γαλλική γλώσσα (<https://youtu.be/KgMrxliF-bQ?si=pd8kogMU7JdMImTD>)

✚ **Ιστότοπος με ποιήματα** του Γ. Σεφέρη (http://users.uoa.gr/~nektar/arts/tributes/george_seferis/various.htm)